ERIK DEN HELIGE

Tidsram: 20-25 minuter.

Den 18 maj firas Erik den helige, kung och martyr, Sveriges nationalhelgon och skyddspatron som också givit namn till vår katolska Domkyrka i Stockholm. Dagens tema ägnas därför åt honom.

Joh 17:11b-19

Helige fader, bevara dem i ditt namn, det som du har gett mig, så att de blir ett, liksom vi är ett. Medan jag var hos dem bevarade jag dem i ditt namn, som du har gett mig. Och jag skyddade dem, och ingen av dem gick under utom undergångens man, ty skriften skulle uppfyllas. Nu kommer jag till dig, men detta säger jag medan jag är i världen, för att de skall få min glädje helt och fullt.

Jag har gett dem ditt ord, och världen har hatat dem därför att de inte tillhör världen, liksom inte heller jag tillhör världen. Jag ber inte att du skall ta dem ut ur världen utan att du skall bevara dem för det onda. De tillhör inte världen, liksom inte heller jag tillhör världen. Helga dem genom sanningen; ditt ord är sanning. Liksom du har sänt mig till världen, har jag sänt dem till världen,och för deras skull helgar jag mig till ett offer, för att också de skall helgas genom sanningen.

Övriga läsningar: Apg 1:15-17, 20ac, 21-26, 1 Joh 4:11-16

Bakgrund

Erik den helige (hans namn var Erik Jedvardsson), föddes ca 1120 som son till den rike uppländske stormannen Jedward. Han gifte sig med med dottern till en dansk kungaättling, Kristina Björnsdotter.

På 1150-talet erkändes han av både Svearna och Göterna som kung. Han var en ovanlig kung då han inte tog mer än skäliga skatter av folket. Han var en hängiven kristen och var känd för sin återhållsamhet och fromhet.

Hans största bedrift var korståget mot Finland, en östsvensk provins vid denna tid. Finnarna hade angripit landets västra delar och Erik svarade med ett korståg med ändamålet att både kristna finnarna och lägga dem under sig. Hans vän Henrik, biskop av Gamla Uppsala, bistod honom och blev Finlands första biskop. Hans liv fick ett våldsamt slut. Mitt under mässan fick Erik bud om att den danske

tronkrävaren Magnus Henriksson stod utanför kyrkan med sina soldater. Men Erik stannade ändå kvar till mässans slut. När han kom ut blev han ihjälslagen och halshuggen utanför kyrkan.

Han är begravd i Uppsala domkyrka. Det finns många mirakelberättelser knutna till hans namn. Han är också känd för sin kloka lagstiftning.
Hans attribut kan vara ett svärd, en liljestav (ett slags spira som visar att han är fredsfurste) eller en monstrans.

Kung Erik är också Stockholms stads skyddspatron och finns på stadsvapnet.

Ta med

En duk (gärna i den liturgiska färgen vitt), ett Kristus-ljus, ett krucifix, en staty/ikon/bild på Kristus. Bibel, barnbibel. Ev: korg med hjärtan. Skriv ut och kopiera bilden som hör till dagens berättelse som barnen kan färglägga (finns i slutet av detta dokument).
Till dagens tema: ta med en skål med vatten och isbitar, en blå eller gul duk till den enkla dramatiseringen, en krona, några mynt.

VÄLKOMNA!

Se till att alla barn känner sig välkomna och sedda. Om det är möjligt hälsa personligt på varje barn redan i dörren (kanske kan ni vara flera ledare som hjälper till med det?).

Uppmärksamma särskilt de barn som är nya och se till att alla får lära sig deras namn.

Samla alla barn i en cirkel på golvet.
– Välkomna alla barn, roligt att se er här!
– Är det någon som såg vilken färg som prästen hade på sin fina mässhake idag?
– Ja, vi befinner oss fortsatt i påsktiden, så det är fortfarande vitt, påskens färg i kyrkan! (Nu tar du fram duken i rätt färg. Visa gärna KPNs kyrkoårsaffisch.)
– Har någon haft födelsedag, eller kommer ha födelsedag snart?
Bjud in barnet att komma fram till mitten och säg:
– Grattis! Födelsedagen påminner oss om att Gud skapar var och en av oss för att han älskar oss, vi sjunger denna sång tillsammans för att komma ihåg det: "När Gud sade ordet som skapade dig" (se avdelningen Sjung med barnen på Videos, på KPNs hemsida.)

Hjälp barnet att tända ljuset.
– Varför tänder vi ljuset? Just det, Jesus, du är alltid med oss, men när vi tänder ljuset, då kan kommer vi ihåg det Jesus sa: Där två eller tre är samlade i mitt namn, är jag mitt ibland dem.
– Vi gör korstecknet ihop: I Faderns och Sonens och den helige Andes namn.

Om barnen är under 5 år kan du bjuda in dem till att lyfta ikonen av Jesus titta på den och säga: Hej Jesus, jag är ...., jag vill vara din vän.

SÅNG
Vi sjunger psalm 176 ur Cecilia med rörelser (se på KPNs hemsida, avdelning *Videos*, *Sjung med barnen*)

Du är hemliga vännen min, du har hittat mig jag är din.
Jag vill gå med överallt där du går, stå vid din sida och dig förstå.
Jesus jag är din.

Text: Anders Piltz

VÅRT FINA HJÄRTA

Här presenteras ett förslag på hur denna lilla andakt kan utformas (se kommentar i inledningen). Den får anpassas till gruppen och till situationen!

Nu ska ni få se vad jag har – titta, vad är det? (Håller upp ett litet tyghjärta). Nu ska ni få var sitt hjärta av mig att hålla i (dela ut till var och en). Hur känns det?(Låt barnen komma med förslag.) Ja, det känns gott att ha ett sådant här litet hjärta i handen, lent och mjukt. Precis så lent och mjukt tycker jag att det känns inuti när man tycker riktigt mycket om någon. Eller när jag vet att någon tycker om mig. (Invänta respons, kanske barnen vill nämna någon de tycker om t ex). När jag tänker på hur mycket Jesus älskar mig, då känns det också gott (mjukt/lent) inuti. Då vill jag ge något tillbaka till Jesus. Jag tänker att vi alla kan ge Jesus våra hjärtan. Titta på hur jag gör, så kan ni göra likadant.

Kateketen ställer sig på knä framför bilden av Jesus och lägger lugnt och stilla sitt hjärta i korgen. Hjälp barnen att en i taget, i lugn och ro göra likadant. Det får dock aldrig bli ett tvång. Om ett barn inte vill ge ifrån sig hjärtat kan man säga: Då får det hjärtat ligga och ha det skönt i din hand idag. Kanske du kan ge det till Jesus nästa gång?

När alla satt sig säger kateketen: Nu knäpper vi händerna och ber: Tack Jesus, att du har oss kär.

DAGENS TEMA: ERIK DEN HELIGE

Erik den helige,
Uppsala Domkyrka.

Inledning

Inled med ett kort samtal om helgon.

- Vad är helgon?
- Ja, det är helt olika människor: det kan vara människor från hela världen, unga flicko , präster, fattiga, systrar, missionärer och det kan till och med vara kungar!
- Det som de alla har gemensamt är att de alltid låter Gud vara viktigast i sina liv. De älskar Jesus och gör sitt bästa för att följa honom.
- Imorgon, den 18 maj, firar kyrkan ett helgon som heter Erik den helige. Så därför ska vi idag lära känna detta helgon.

Berättelsen om Erik den helige
Följande berättelse kan antigen dramatiseras genom att man bjuder in ett barn som får ikläda sig Eriks krona och mantel. Men det går också att använda texten till att helt enkelt återberätta helgonets liv med hjälp av bilder och toarullsfiguren med sankt Erik. Lägg bilden av Erik som finns i slutet av dokumentet framför er, så att alla kan se.

Bjud in ett barn till att vara Erik.

- Här har vi Erik. Han levde på 1100-talet, ja man kan säga för 1000 år sedan!
- På den tiden var inte alla människor ännu kristna i vårt land, det var fortfarande ett vitkigt arbete för missionärer att bjuda in människor till dop så att de kunde bli kristna.
- Erik gifte sig med Kristina som var barnbarn till en dansk kung. Och när den svenske kungen blev dödad av sin kusk tog Erik tillfället och utnämndes till kung av Sverige.

Sätt på en krona på barnets huvud- alternativt lägger du bara fram kronan i er mitt på bilden bredvid Erik.

- Erik var en god kung, han var ovanlig, för han begärde bara lite skatt av folket. Han ville också själv leva enkelt, och stödja kyrkan och prästerna. Alla visste att han bad mycket och försökte lyssna vad Gud ville med hans liv.

Be det barn som spelar Erik att falla på knä och göra korstecken.

- Ibland, när han blev frestad att göra saker som var fel, då brukade han kasta sig in i iskallt vatten, för att stoppa sig själv!

Ställ fram skålen med vatten och isbitar, låt barnen känna hur kallt det kunde vara. Prata om att detta som metod för att stoppa sig själv att göra något dumt. Kanske kan vi lära något av detta?

- Alla sina egna pengar gav han för att bygga en fin kyrka i Gamla Uppsala. På den tiden fanns inte många kyrkor, så det betydde väldigt mycket för människorna.

Lägg fram pengar som Erik lägger bredvid er bild på Kristus.

- Det största som Erik gjorde var nog att han kristnade Finland. På denna tid var inte Finland ett eget land, utan det var en del av Sverige. Finnarna hade angripit svenskar och nu tog Erik med sig sin bästa vän, biskop Henrik av Uppsala för att resa till Finland. Där ville han att finnarna skulle bli döpta och sluta strida mot svenskarna. Detta gick bra, finnarna lät döpa sig och biskop Henrik blev den förste biskopen av Åbo, i Finland.

Här kan du bjuda in ett barn till att agera Eriks vän Henrik, som på låtsas får döpa en finne: Jag döper dig i Fadern, och Sonen, och den helige Andes namn.

- När Erik kommit hem igen gick han till mässan i Uppsala. Under mässan fic han höra att hans fiende, Magnus Henriksson, stod utanför kyrkan med sina soldater och tänkte anfalla Erik. Men Erik hade en stark tro, han sa att inget kunde stoppa honom från att avsluta mässfirandet, så han stannade kvar i bänken till mässan var slut.
- När mässan var slut och han ville sätta sig på sin häst, så drog fienden ned honom från hästen, slog honom, hånade honom och till och med halshögg honom.

- Det blev en våldsam död.

Inbjud barnet som spelar Erik till att lägga sig ned och låtsas vara död.

- På den plats där Erik hade dött och hans blod flytit kom plötsligt en källa med friskt vatten. Sankt Eriks källa blev viktig för människor och djur i Uppsala. Människor saknade honom, för han hade varit en rättvis kung och gjort mycket gott för kyrkan. De bad till Erik för att få hjälp och många blev bönhörda.
- Erik kallades för Erik den helige, han blev skyddshelgon för hela Sverige (tillsammans med Birgitta) och finns på Stockholms stads skyddsvapen. Vår katolska Domkyrka i Stockholm är uppkallad efter S:t Erik.
- Om ni åker till Uppsala, så kan ni se hans relikskrin (där hans kvarlevor bevaras) i Uppsala Domkyrka.

Sankt Eriks relikskrin, Uppsala Domkyrka.

SÅNG Förslag på lämpliga sånger med länkar till KPNs youtubekanal kan du hitta här: https://kpn.se/resurser/sjung-med-barnen

- Du är hemliga vännen min (Cecilia 176)
- Gud, du är här
- Vi älskar dig, o Herre Jesus

Se www.kpn.se, Jesus, nu är du här! videoklipp från kongressen med en enkel sång och rörelse.

Extra aktiviteter:

- Färglägg den bild som finns i slutet av detta dokument

AVSLUTNING

Låt barnen stå på knä och be:

– Tack Jesus, för alla dina helgon, och särskilt för Helige Erik, du som är skyddshelgon för hela vårt land, be för Sverige, att Sverige blir ett land där alla kan få leva ett liv med frid i sina hjärtan och fred med varandra!

– Vill någon annan tacka eller be Jesus om något?
Uppmuntra barnen att formulera egna böner.

Avsluta med Fader vår med rörelser (se den inspelade varianten med rörelser på hemsidan).

Avsluta med att tacka alla för att de har kommit och välkomna dem tillbaka till nästa gång!

För den grupp som haft samlingen parallellt med ordets liturgi uppmanas nu barnen att tyst och stilla gå tillbaka till mässan. Hör med kyrkoherden, många anser att det passar bäst i samband med att kollekten samlas in.

Jesus, nu är du här!
© Katolska Pedagogiska Nämnden
Författare: Ulrika Erlandsson
Redaktionsgrupp: Maria Borowiec, Elsa Casselbrant och Gunnar Silow.
Bibeltexterna är hämtade ur Bibel 2000 och återges med tillstånd.
Imprimatur för avsnitten 6 söndagen under året (årgång B) till 28 söndagen (årgång B):
Stockholm den 16 mars 2015
+ Anders Arborelius ocd, Biskop av Stockholm

ERIK DEN HELIGE

Sankt Erik